

Hus, Jan

Nechutová, Jana (editor); Fuksová, Jana (editor)

Contra cruciatam II : Replica impugnans cruciatam, De bulla scripta de dubiosis

In: Hus, Jan. *Mistr Jan Hus v polemice a za katedrou*. Nechutová, Jana (editor); Fuksová, Jana (editor). Vydání první Brno: Filozofická fakulta, Masarykova univerzita, 2015, pp. 44-46

ISBN 978-80-210-7873-4

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/134089>

Access Date: 03. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

CONTRA CRUCIATAM II

Replica impugnans cruciatam, „Proti křížové výpravě“, De bulla scripta de dubiosis

I tento text stejně jako předchozí „Stručné poučení o odpustcích“ pochází z **května 1412**. Po sepsání a zveřejnění tohoto textu a před vznikem následujícího Husova projevu o odpustcích (zde dále) se 17. června konala rozprava o odpustcích na univerzitě, kde Hus vystoupil s kvestií *Utrum secundum legem Iesu Cristi licet et expedit pro honore Dei et salute populi ac pro commodo regni bullas pape de erectione crucis contra Ladislaum regem Apulie et suos complices cristifidelibus approbare*¹³³ – „Zda je podle Kristova zákona dovoleno a zda je pro čest boží, pro spásu lidí a pro blaho království prospěšné, aby křesťané schvalovali papežské buly o křížové výpravě proti Ladislavovi, králi Apulie, a jeho spojencům.“ Tato kvestie je nejpropracovanější, nejdůkladnější a také nejdelší Husovou polemikou s papežskými bulami o křížové výpravě a odpustcích.

V **Soupise pramenů** (B.–Sp.) č. 54.

Překlad podle edice J. Eršil, *Magistri Iohannis Hus Polemica*, Praha 1961 (*Magistri Iohannis Hus Opera omnia*, Tomus XXII), s. 134–135 (2. vyd. Turnhout s. 138–39).

Rukopisy viz Eršil s. 130 (2. vyd. s. 134).

Ze základní literatury:

V. Novotný, *M. Jan Hus*, I/2, s. 81–83.

F. Šmahel, *Jan Hus*, s. 121nn.

J. Kejř, *Husovy kvestie*, *Sborník k 60. narozeninám Františka Šmahela*, Praha 1994, s. 299–316.

133 Vyd. J. Kejř in: *M. Iohannis Hus Opera omnia*, XIX A, Turnhout 2004, s. 67–155.

Bula současného papeže o pochybných a klamných odpustcích.

Nic svatého neobsahuje:

Za prvé proto, že se výslovně přičí božímu zákonu danému v 5. kapitole Matouše, kde se říká:¹³⁴ „Milujte své nepřátele a činite jim dobře.“ Tenhle však nespravedlivě a zlobně navzdory božímu nařízení, tedy proti lásce k bližnímu, popouzí křesťanský lid k prolévání krve bližních svými lživými odpustky a proti příkázání Páně:¹³⁵ „Neodplácejte zlým za zlé ani zlořečením za zlořečení.“

Za druhé: Pokud by byly takové odpustky dovoleny, je zde obava, že dojde k mnoha nesvárům a bouřím.

Za třetí: Došlo by k mnoha velkým podvodům – byly by podvedeny duše, protože lidé by pojali pochybnou víru, že jsou jim odpuštěny hříchy, a co by dali jako poplatek za rozhrěšení, by dali zdarma: nic by za to nedostali, leda podvod a šalbu na svých duších.

Za čtvrté je to proti výroku svatého Řehoře,¹³⁶ že kdo zachází s rozhrěšením jinak, než jak to přikázal Kristus, který o odpuštění hříchů řekl „zadarmo jste dostali, zadarmo dejte“, ten se o odpuštění sám připravuje. Ale v bule se stanoví poplatky – kdo dá víc, kdo méně atd., a podle ustanovení svatých autorů přitom nikdo, kdo žádá peníze, nerozhřešuje; tak nemá žádný věřící přistoupit na jeho pochybné rozhrěšení, neboť se děje za poplatek pro zisk, a z lakomství.

Za páté, protože by tak království české, které se proti těmto odpustkům staví, bylo vystaveno mnoha nesnázím a útokům.

Za šesté proto, že když by papež tak úskočně zničil jednoho krále, který by odpustkům neposkytl podporu a pomoc, zničil by pak i druhého a třetího, a tak by nakonec logicky vzbouřil všechny, aby likvidovali další a další, jako chtěl nedávno Bonifác sesadit uherského krále kvůli Ladislavovi.¹³⁷

Za sedmé: papež dostane od lidí velké peníze, nepoužije jich k ničemu dobrému, vydá je na svou pompu a pyšnou nádheru a rozdělí je kardinálům, svým placeným pomahačům. Jedná tak proti evangeliu, v němž se praví:¹³⁸ „Králové panují nad národy, avšak vy ne tak.“ Tak to udělal Bonifác, když ustanovil milostivé léto, sebral mnoho peněz a chtěl uherského krále připravit o vládu.¹³⁹

134 Mt 5, 44.

135 1 Pt 3, 9.

136 Řehoř Veliký se na tato Ježíšova slova (Mt 10, 8) odvolává na více místech, především ve svých listech.

137 Bonifác IX. podporoval v nárocích na uherský trůn Ladislava z Anjou Dračského proti nárokům Zikmunda Lucemburského.

138 L 22, 25–26 paralell.

139 Milostivá léta (*anni jubilaei*), vyhlášená Bonifácem IX. na roky 1390 a 1400.

Za osmé: je třeba se v tom případě obávat velkého rozkolu a schismatu, protože mnoho věřících lidí je dobře poučeno z Písma, že je kacířstvím platit za rozhrěšení a odpuštění hříchů a zpoplatňovat je.

Za deváté proto, že jsou to lživé odpustky. Stejně jako v jiných záležitostech se papež s kardinály pro nějaké mocenské zájmy dávají navzájem do klatby, vydávají na to buly, pak to zase odvolají a potom dávají lidem rozhrěšení, že jednají proti původnímu rozhodnutí. Takže by bylo správnější a bezpečnější věřit pohanům, protože ti to, co slíbí, dodrží věrněji a důsledněji.

Za desáté by to Pán Bůh i lidská společnost měli panu králi za zlé: lidé chápou, že to, jak po lidském způsobu nedbají na blahodárnou svornost a chtějí se mstít proléváním krve, nepochází z lásky, ale z lakomství, ze závisti a ze zlé vůle. Ovšem bylo by dobré, aby v té záležitosti svolal pan král mistry, kazatele a pražskou univerzitu, a ti aby se poradili, má-li takový postup základ v božím zákonu nebo ne, a zda se to děje nebo neděje k boží chvále, ve prospěch katolické víry a tohoto království. Ale může se ukázat, že je tomu naopak. Vždyť ani v Anglii, ve Francii, ani ve Vídni a v dalších zemích toto křížové tažení, a tudíž ani s ním související odpustky, neschválili. A tak z uvedených důvodů to nemá být dovoleno ani v tomto království.